

Uvodnik

Danijel Devetak

“Gotovost, ki je nič ne more zatemniti”

Na dan izvolitve pred osmimi leti se je Joseph Ratzinger predstavil na loži vatikanske bazilike kot “preprost in ponižen delavec v Gospodovem vinogradu”. Ob svojem umiku prejšnji teden pa kot “preprost romar, ki začenja zadnji del svojega romanja na tej zemlji”. V tem času smo ga spoznali kot izvrstnega intelektualca in človeka globoke duhovnosti: ponižnega, blagega in obenem odločnega. Navadili smo se na njegov v javnosti umirjeni in zadržani nastop. Predvsem v zadnjih tednih pa je marsikoga naravnost presenetil s posebno prisrčnimi besedami. Osvojil je srca ljudi, ki so v nepreglednih množicah prihajali v Rim, da bi korak za korakom - spremljali ne le neobičajni zgodovinski dogodek, temveč tudi odhod svetega očeta, ki so ga iskreno vzljubili. Dvestopetinseddeseti papež katoliške Cerkve je bil izvoljen na drugi dan konklava, 19. aprila 2005. Med konzistorijem 11. februarja 2013 je oznanil, da se bo odpovedal službi rimskega škofa in Petrovega naslednika. V zgodovini Cerkve je osmi papež, ki se je odločil za ta korak. Njegovo papeževanje so zaznamovala nekatera posebno pomembna stališča, še zlasti na področju nauka in liturgike. Nekdanji prefekt kongregacije za nauk vere je v svojih nagovorih in dokumentih večkrat povzemal besedila iz Drugega vatikanskega koncila, ki so po njegovem mnenju danes še bolj aktualna kot pred leti. Eno ključnih točk njegovega pontifikata je predstavljala krepkejša zvestoba duhovnosti katoliškega izročila. Ves čas se je odločno upiral diktaturi relativizma, ki je po njegovem mnenju danes glavni izziv za Cerkve in človeštvo: ta okrnitev razuma lahko privede do “religioznih zablod”, kot je npr.

fundamentalistični terorizem, ali do “znanstvenih patologij”, kot so npr. ekološke katastrofe. Benedikt XVI. je tudi ostro ožigosal totalitarne ideologije 20. stoletja: totalitarizem je po njegovem mnenju absolutizacija tega, kar ni absolutno. Že v prvih mesecih je izrazil jasno stališče glede družine in življenja nasploh ter opozoril na načela, ki so del človekove narave in skupna vsemu človeštvu, zaradi česar jih ne moremo obiti. Ratzinger se je tudi odločno lotil izmalicene podobe Cerkve zaradi notranjih ran in škandalov: pomislimo samo na posebno težki križ pedofilskih afer v letu duhovništva! Proces prenove in večje transparentnosti je želel izvesti tudi v strukturi kurije in v vatikanski ekonomiji. Na apostolskih obiskih je prepotoval 21 držav vseh celin, nič manj pomembno ni njegovo zavzemanje, da bi evangelijski oznanjal preko starih in novih, digitalnih medijev. Pri 85 letih je ljudi blagoslavljal tudi prek Twitterja! Z vsako besedo in z vsakim dejanjem je hotel le s ponižnostjo služiti evangelijski resnici, zvest lastnemu škofovskemu geslu *Cooperatores Veritatis* (sodelavci resnice). Program svojega papeževanja je najlepše zarisal že med mašo ob začetku svojega poslanstva, 24. aprila 2005, ko je dejal: “Moj resnični program vladanja je ta, da ne bom izpolnjeval svoje volje, da ne bom iskal svojih zamisli, temveč da bom skupaj z vso Cerkvijo v poslušanju Božje besede in njegove volje in da se bom pustil voditi Njemu tako, da bo On sam vodil Cerkve v tem času naše zgodovine”. Zaradi vsega tega “Cerkve je živa. In Cerkve je mlada, saj nosi v sebi prihodnost sveta”. Pred nekaj dnevi je ob misli na prehojeno pot dejal, da mu je Gospod dal veliko sončnih dni, pa tudi “trenutke, ko so bile vode razburkane in veter nasproten”. Toda vedno je vedel, da je v čolnu Gospod, “da čoln Cerkve ni moj, ni naš, ampak je njegov in da ne bo pustil, da se potopi”. To je bila in je “gotovost, ki je nič ne more zatemniti”. Ta svetla beseda trdne vere upokojenega papeža je tudi eden največjih darov vsem vernikom, pripadnikom žive in mlade Cerkve, ki z zaupanjem gledamo v prihodnost.

28. februarja 2013: iz Vatikana v Castel Gandolfo

Zadnji dan papeža Benedikta XVI. in besede “preprostega romarja”

Benedikt XVI. je 28. februarja zapustil Vatikano. Joseph Ratzinger je odslej “upokojeni papež” in začela se je faza “praznega sedeža”.

Potem ko se je 27. februarja na generalni avdienci na Trgu sv. Petra v Rimu poslovil od vernikov in prebral svojo zadnjo katehezo, pravzaprav nekako duhovno oporoko, se je v četrtek, 28. februarja, ob 11. uri še zadnjič srečal s kardinali, prisotnimi v Rimu. V dvorani Clementini je nagovoril nje, ki bodo v kratkem izbrali njegovega naslednika. Temu je že sedaj obljubil svoje “brezpogojno spoštovanje in pokorščino”.

Na zadnji dan pontifikata je helikopter nekaj minut po 17. uri odpeljal Benedikta XVI. iz vatiških vrtov v rezidenco Castel Gandolfo, ki stoji približno 30 km južno od Rima. Ob 17.25 je helikopter pristal. Na trgu pred njo ga je ob veselem zvonjenju pričakala množica ljudi od vsepovsod, ki so mu glasno vzklikali in navdušeno ploskali. “Tvoja ponižnost te je naredila še večjega”, je pisalo na enem izmed napisov. Ob 17.40 se je Benedikt XVI. prikazal na balkončku rezidence in še zadnjič spregovoril; tokrat brez listov v rokah. Njegove zadnje javne besede so že šle v zgodovino, s svojo spontanostjo pa so res pustile globok vtis o njegovi človeškosti in ponižnosti. Nemški papež se je z njimi dotaknil src številnih ljudi. Morda bolj kot v

prejšnjih letih. “Dragi prijatelji, vesel sem, da sem z vami; tu me obdajata lepota stvarstva in vaša simpatija, ki mi dobro de. Hvala za vaše prijateljstvo, vašo ljubezen”, je dejal. “Veste, da je ta dan zame drugačen od prejšnjih: nisem več papež katoliške Cerkve: do osmih zvečer bom še to, potem pa ne več. Sem preprost romar, ki začenja zadnji del svojega romanja na tej zemlji. S svojim srcem, z ljubeznijo, z molitvijo, s svojim razmišljanjem, z vsemi svojimi notranjimi močmi bi rad še delal za skupno dobro in za dobro Cerkve in človeštva. Čutim, da me vaša simpatija močno podpira... Pojdimo naprej z Gospodom v korist Cerkve in sveta”. Prisotne je nato “z vsem srcem” blagoslovil. Zadnjič. “Hvala, lahko noč! Hvala vsem vam”!

Ob 20. uri so z “nemško točnostjo” zaprli velika vhodna vrata palače v Castel Gandolfo: s tem simbolnim znamenjem se je pontifikat končal. Švicarska garda se je poslovila od kraja in se vrnila v Vatikano, kjer je medtem kardinal kamerleng s sodelavci zapečatil papežovo stanovanje, kajti od tiste ure dalje Joseph Ratzinger ni več papež. Začela se je faza “izpraznjenega sedeža”, s katero se tudi začenja postopek za izvolitev novega papeža. V Castel Gandolfo bo Ratzinger ostal približno dva meseca, dokler sredi vatiških vrtov ne bodo uredili samostana Mater Ecclesiae, kjer bo nato živel kot upokojeni oz. zaslužni papež “Za dobro Cerkve”.

Sprememba e-naslovov

Naši naslovi elektronske pošte s končnico “.it” (npr. uprava@noviglas.it) so dokončno ukinjeni. Novi in edini veljavni naslovi imajo končnico “.eu”. Zato nam odslej pišite le na gorica@noviglas.eu, trst@noviglas.eu, uprava@noviglas.eu itd.

120-letnica rojstva Iga Grudna

Na Prešernovi proslavi v Nabrežini je prisotne nepričakovano nagovoril tudi pisatelj Boris Pahor

Razmišljanje po volilni izkušnji

Volitve in mi Slovenci

Živimo v demokratični in pravni družbi, zato nam morajo biti volitve, ki si v eni ali drugi obliki sledijo skoro vsako leto, nekaj povsem normalnega in njih izidi tudi. Letos konec februarja pa ni bilo tako za parlamentarne volitve. Tu se je v že ustaljenem političnem sistemu zgodilo nekaj nenavadnega in bilo bi zelo napačno, če bi volilne rezultate konec februarja analizirali z navadnimi merili medsebojnega strankarskega tekmovanja, kot smo to delali skoro ves povojni čas. Letošnje parlamentarne volitve so nam namreč naznanile konec nekega obdobja v političnem italijanskem življenju in začetek neke nove ere. O tem sem globoko prepričan. Nič več ne bo tako, kot je bilo ves povojni čas v našem političnem razmišljanju

in vedenju na volitvah. Meni se zdi zelo čudno, da skoro nihče od italijanskih vidnejših politikov tega novega vzdušja v italijanskem volilnem telesu ni zaznal ali pa ni hotel zaznati. Volivci, od Trsta do Palerma, so naveličani vedno enih in istih obrazov povsod: pred ekrani, na javnih tribunah, v vsakodnevem časopisu, v tednikih in mesečnikih. Pa vedno ene in iste politične fraze, prazne obljube, prisiljeni nasmehi, samozavest za vsako ceno, gotovost v lastne sposobnosti in nezmotljivost pri lastnih dejanjih. Tega so ljudje naveličani in pri tem ni izvzeta nobena stranka. Zato so nagradili tiste, ki predstavljajo ali želijo predstavljati nekaj drugega, nekaj novega, nekaj bolj človeškega. Zato je italijanski elektorat nagradil tisto stranko, tisto gibanje, ki

hoče presekati z dosedanjim načinom političnega razmišljanja in delovanja, pa čeprav ve, da tudi ta nima bogve kake prihodnosti pred seboj. Bodo stranke, ki nam že desetletja krojijo usodo, ki že desetletja slabo rešujejo probleme svojih državljanov, ta klic k novemu razumele? Osebo se bojim, da ne, a dokončna odločitev je na strani prihodnosti in časov, ki so pred nami na političnem, gospodarskem, socialnem področju. Glede nas Slovencev, ki živimo v Italiji, pa le tole. Se zavedamo, da je italijanska družba odprla novo knjigo v svojem življenju? Se zavedamo, da je vključevanje v italijanske stranke, napredne ali ne, ki nam je bilo vsiljeno od zgoraj od povojne Jugoslavije, nekaj, kar spada v smetišče zgodovine? Se bomo znali in zmogli zbrati vsaj zdaj, ko nam gori hiša, in stopiti skupaj v skupno stranko po vzoru Južnih Tirolcev, ali bomo še naprej živeli politično ujeti v verige rimskih strank, ki naše življenjsko bistvene probleme enostavno ignorirajo in nam le nekaj obljublajo v prazno, in to že desetletja? Se bomo znali zediniti in zahtevati zakon, ki nam bo zajamčil obstoj v poslanski zbornici, v senatu, v vseh izvoljenih telesih, ali bomo ostali še naprej le potrpežljive in ubogljive marionete v rokah liderjev političnih in danes hirajočih strank? Mislim in upam, da smo še toliko pri življenju, da bomo znali končno le razumeti klic novih časov. Ali se pri tem bridko motim, bo kmalu, morda že pri ponovnih predčasnih volitvah, pokazal čas. Bo ta z nami do konca neusmiljen?

Drago Štoka

Minuli konec tedna je bil na Brdu pri Kranju kongres Slovenske ljudske stranke, na katerem je bil za novega predsednika SLS izvoljen Franc Bogovič. Po izvolitvi je Bogovič napovedal, da se bo držal korenin, iz katerih izhaja SLS, Žerjav pa se je poslovlil zelo čustveno. Julijan Čavdek je bil na kongresu SLS v imenu Slovenske skupnosti. S predstavnikom EL Smrtnikom je opozoril na nevarnost ukinjanja ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Zasedanje paritetnega odbora

Srečanje z deželnilima odbornikoma Molinarom in De Anno

Po daljšem premoru se je prvega marca sestal v deželni palači v Trstu Paritetni odbor. Na dnevnem redu je bila določitev kriterijev za porazdelitev sredstev krajevnim upravam na podlagi 19. člena deželnega zakona št. 26 iz dne 16. novembra 2007. Te točke niso obravnavali, ker je bil odbor zaradi odsotnosti večjega dela italijanskih predstavnikov nesklepčen. Predsednica Jole Namor je v svojem uvodnem posegu poročala o prvi deželni konferenci za slovensko manjšino, ki je potekala lanskega oktobra v Gorici in na kateri so predstavniki SLO-RI-ja podali izhodiščna poročila. Na tej konferenci so bili odsotni predstavniki deželnega odbora. Pomembna je tudi ustanovitev posebnega omizja v Rimu, v katerem sta tudi dva predstavnika paritetnega odbora. Upati je, da bo omizje delovalo tudi po izvolitvi nove vlade. Meseca septembra je paritetni odbor predstavil raziskavo SLORI-ja glede iz-

vajanja nekaterih določil zaščitnega zakona. Predsednica je izrazila željo, da bi se monitoraža nadaljevala in zajela tudi 10. člen zaščitnega zakona o vidni dvojezičnosti. Svetovalci so sprožili zadevo zamud in drastičnega krčenja finančnih sredstev v letu 2012 za slovenske ustanove in

odbornika Roberto Molinaro in Elio De Anna. Predsednica Namorjeva je odborniku Molinarju predstavila težave z dvojezično šolo v Terski dolini. Občinski upravi v Tipani in Bardu sta predlagali, da bi tamkajšnji osnovni šoli postali dvojezični kot sekciji že obstoječe špetske dvojezične šole. Paritetni odbor je že pred časom izrekel pozitivno mnenje. Tudi odbornik se strinja z dvojezičnim poukom v teh šolah, težave pa so nastale pri deželnem šolskem uradu, ki je odvisen od šolskega ministrstva in ne od deželne uprave. Deželni šolski urad je izrekel več pomislekov formalne in zakonske narave. Da bi zadevo razčistili, bo paritetni odbor v kratkem imel srečanje z Danielo Beltrame, ki je odgovorna za ta urad. Odprto je še vprašanje trijezične šole na Trbižu in v občini Naborjet-Ovčja vas. Lepše novice je posredoval odbornik Elio De Anna, ki je povedal, da bodo v Rimu v kratkem podpisali dekret za finančna sredstva slovenski manjšini.

DP

Elio De Anna

Roberto Molinaro

predlagali, da bi odbor izdelal predloge za spremembe zaščitnega zakona v smislu sistematskega izplačevanja prispevkov in tudi glede drugih določil, predvsem na področju glasbenega šolstva. Govor je bil tudi o predlaganih združevanjih občin, ki niso vse v zaščitnem zakonu. Srečanja s člani paritetnega odbora sta se udeležila tudi deželna

Ob zadnjih parlamentarnih volitvah

Naivno "krvodajalstvo" dela slovenskih volivcev

V krogih slovenske manjšine so bili presenečeni nad ravnanjem lepega števila slovenskih volivcev na nedavnih parlamentarnih volitvah 24. in 25. februarja, kljub široki izbiri med velikimi in manjšimi političnimi strankami so namreč glasovali za hrupno protestniško Gibanje petih zvezd, ki ga vodi gledališki komik Beppe Grillo. Ni naš namen, da bi na tem mestu ocenjevali nastopanje in program tega svojevrstnega protestniškega gibanja, ki se je odločilo poseči v konkreten volilni boj. Res je, da je množice italijanskih volivcev zajela jeza nad volilnim političnim razredom, ki je zašel na nevarno pot zanemarjanja skrbi za skupno dobro in se predajal zasledovanju ozkih parcialnih interesov, vključno tudi osebnih. Zato je povsem razumljivo, da so svoj protest v presenetljivem številu izrazili z glasovanjem za omenjeno Grillovo gibanje. Iz volilnih izidov v manjših občinah na Tržaškem in Goriškem, v katerih prevladuje slovensko ali mešano prebivalstvo z italijansko večino, je razvidno, da je protestni val zajel tudi znaten del slovenskih volivcev, ki so se v volilni kabini opredelili za Grillovo gibanje, ki nima kakega konkretnega programa za izhod iz krize v državi in je, mimogrede povedano, povsem prezrlo prisotnost manjšine v naši

deželi. Kljub temu so kar številni pripadniki manjšine mirne duše povsem spregledali to veliko pomanjkljivost Grillovega gibanja in predvsem njegovih krajevnih kandidatov in mu na volitvah dali svoj glas. S tem so dali razumeti, da jih narodna pripadnost ne zanima veliko, in se kot

povezano. Da bo bralcem obravnavana problematika bolj nazorno prikazana, navajamo nekaj konkretnih volilnih podatkov zadnjih parlamentarnih volitev, iz katerih je očitno, da je določeno, a nezanemarljivo število slovenskih volivcev v spodaj navedenih okoliških občinah na

ovce slepo pridružili omenjenemu protestniškemu gibanju. Ta in drugi podobni pojavi potiskanja vrednote narodne pripadnosti na, milo rečeno, stranski tir, bi morali resno zaskrbljati vse aktivne dejavnike manjšine in ne samo nekatere, ki tradicionalno zagovarjajo avtonomnost manjšine, predvsem na narodnostni podlagi. Po drugi strani pa se moramo zamejski Slovenci resno vprašati, zakaj kljub veliko opevani "manjšinski organiziranosti" prihaja do takšnih in drugačnih neskladij pri političnem opredeljevanju, ki nazadnje spodkopuje temelje manjšinske bitnosti in vsega, kar je z njo tesno

Tržaškem in Goriškem glasovalo za Grillovo gibanje, ne da bi kak posameznik ali ožja skupina v medijih pojasnila svoje razloge za podporo omenjenemu gibanju. V občini Repentabor je Grillovo gibanje prejelo 150 glasov ali 27,04%. V občini Zgonik je Grillovo gibanje podprlo 375 volivcev ali 27,17%. Občina Dolina: 1135 glasov za Grillovo listo ali 30,93%. Občina Devin-Nabrežina: Grillovo gibanje 1599 glasov ali 29,57%. Občina Doberdob: Grillovo gibanje 225 glasov ali 23,83 glasov. Občina Sovodnje: Grillovo gibanje 263 glasov ali 23,72%. Občina Števerjan: Grillovo gibanje 115 glasov ali 22,16%.

Alojz Tul

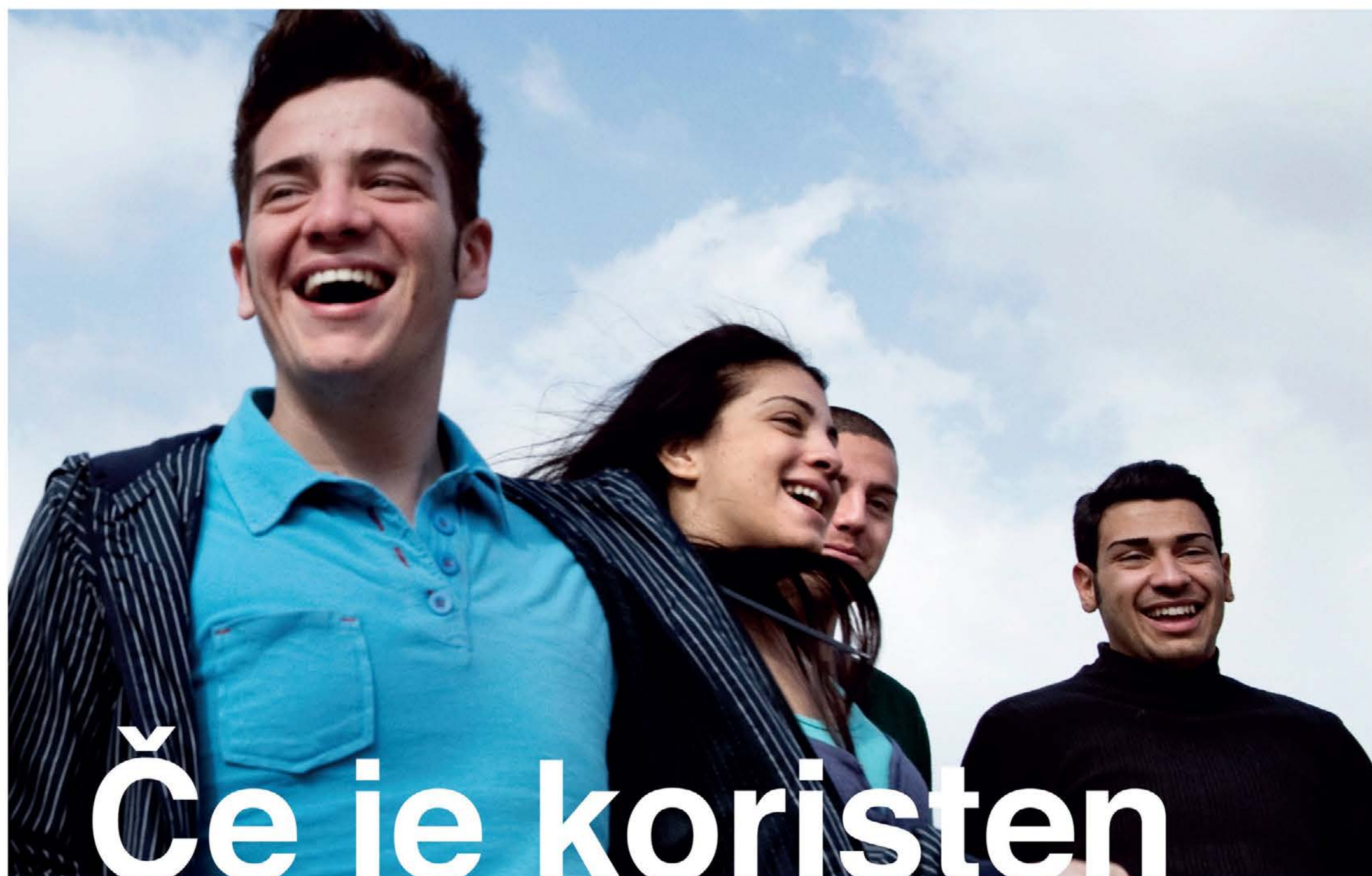
Povejmo na glas

Političen prodor žensk in mladih

Nedavne politične volitve, zaradi katerih se je država znašla v zapletenem položaju, so verjetno prinesle več dobrega, kot se sicer ocenjuje. Sedaj so gotovo v preveliki meri prevladala slaba mnenja, ki so posledica nastalih težav - te pa so premagljive, če bodo stranke našle primeren skupen dogovor. Med dobre stvari pa je vsekakor mogoče prištevati velik in razveseljav prodor žensk in mladih v obe poslanski zbornici. Tukaj je bila Italija v grozljivem zaostanku in med zadnjimi v Evropi, končno se je zgodil premik. V obeh vejah bo po novem 31 odstotkov žensk, kar je trikrat več kot v prejšnji zakonodajni dobi. Za ta pomenljivi preskok imata zaslug v prvi vrsti Demokratska stranka in Grillovo Gibanje petih zvezd. Demokratska stranka ima med svojimi izvoljenimi kar 41 odstotkov žensk, Grillo 38 odstotkov. Kako daleč so v upoštevanju drugega spola druge stranke, govori podatek, da je med izvoljenimi predstavniki Berlusconijeve in Casinijeve liste žensk komaj nekaj nad 20 odstotkov, Severna liga pa jih premore še manj - 14 odstotkov. Predsodki in skrajna odločitev so v državi zares veliki in jo skorajda uvrščajo med nerazvite družbe. Le vsak deseti župan je ženska, med dvajsetimi Deželami pa najdemo predsednico le v Umbriji, da ne govorimo o tem, kako je na krajevni ravni brez ene same ženske tretjina občinskih svetov. Ti podatki so naravnost zstrašujoči, saj pričajo o velikanskem družbenem zastoj, ki slej ko prej sega tudi na druga po-

dročja. In še primer, kako je mogoče ovrednotiti vse prebivalce ne glede na spol in s katerim se ponaša Finska: ima predsednico vlade, od 20 ministrskih mest pa jih kar 12 zasedajo ženske. Toda tudi v Italiji se je premik zgodil, in to je zelo spodbudno. Premik pa se je zgodil tudi na ravni zastopnosti mladih oziroma v pomladitvi obeh poslanskih zbornic. Ta prodor je enakega, če že ne večjega pomena, ker je v tej situaciji za razvoj družbe večja vplivnost mladih generacij bistvena - mladi pač s svojo miselnostjo predstavljajo nepogrešljiv izvir novih idej, posebno če starejše generacije že leta in leta zasedajo večino vodilnih položajev. Do nedavnih volitev je bila v Italiji povprečna starost poslancev in senatorjev 54 let, kar je zelo visoko, saj to povprečje govori o velikem številu starejših oseb. Z novimi volitvami se je to povprečje spustilo na 48 let, kar je izdaten in obetaven premik, če upoštevamo, da je v Nemčiji ta številka le za približno pet enot nižja. Največjo zaslug za pomladitev poslanskih zbornic ima Grillo, čigar izvoljeni predstavniki imajo v povprečju 33 let, Berlusconijevi predstavniki imajo v povprečju 17 let več, Montijevi pa kar 22 let več. V luči tukaj navedenih dejstev so bile te volitve dobesedno prelomne in so po dolgem času odprle predolgo zaprta vrata razvoja. Politika ne bi smela sedaj zapraviti teh pridobitev s premajhno voljo za doseg kar najtrdnjega sporazuma oziroma trdne nove vlade.

Janez Povše

Če je koristen vsem, je res prvorazredni načrt.

Če si študent katoliške višje srednje šole,
vpiši se na natečaj iFeelCUD.

Uresničil boš lahko načrt, s katerim boš
izboljšal svojo šolo in svojo mestno četrt.

Odkrij, kako lahko to storiš, na www.ifeelcud.it.

Med nagradami so tudi **8 multimedijskih interaktivnih tabel**
in prispevki **do 10.000 €** za uresničitev zmagovitih načrtov.

Natečaj organizira Urad C.E.I. za promocijo ekonomske podpore katoliški Cerkvi
v sodelovanju z Državnim uradom C.E.I. za vzgojo, šolo in univerzo ter s Caf Acli.

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Cerkev sv. Antona Novega / Molitveno srečanje za papeža Benedikta XVI.

Nova evangelizacija zahteva prizadevanje vseh nas

“Caritas Christi urget nos (2Kor 5,14): Kristusova ljubezen napolnjuje naša srca in nas žene v evangelizacijo. On nas danes tako kot takrat pošilja v svet, da bi oznanjali njegov evangelij vsem ljudstvom zemlje (prim. Mt 28, 19). Jezus Kristus po svoji ljubezni priteguje k sebi vse ljudi. V vseh časih kliče Cerkev in ji izroča nalogo oznanjevanja evangelija skozi nenehno aktualno poslanstvo. Zato je tudi danes potrebno bolj prepričano cerkveno prizadevanje za novo evangelizacijo, da bi znova odkrili radost verovanja in našli navdušenje za posredovanje vere. V vsakdanjem odkrivanju Njegove ljubezni zajema moč in živahnost misijonarsko prizadevanje vernikov, ki ne sme nikoli izginiti. Vera namreč raste, kadar jo živimo kot izkušnjo prejete ljubezni ter jo posredujemo naprej kot izkušnjo milosti in radosti.” S tem odlomkom berila iz apostolskega pisma v obliki motu

proprio z naslovom *Vrata vere* je papež Benedikt XVI. želel priklicati Cerkev, se pravi njeno občestvo, k temeljni apostolski nalogi. Dejstvo, da se je sveti

ka slovenska in italijanska verska skupnost v četrtek, 28. februarja, zbrali okrog nadškofa Giampaola Crepalidija, da bi obhajali enega izmed na-

Foto IG

oče izrazil za ‘prepričano novo evangelizacijo’, nikakor ne preseneča, saj se v tem poslanstvu morajo v današnjem svetu udeležati prizadevanja vernikov, ki so poklicani, da Kristusovo besedo in nauk na novo utrdijo v družbi. Prav zato je ta odlomek še kako zgovorno zvenel v cerkvi sv. Antona Novega, ko sta se tržaš-

jpomenljivejših trenutkov katoliške Cerkve. Bil je to dan, ko je papež Benedikt XVI. od 20. ure dalje zaupal vodstvo Cerkve kardinalskemu zboru, sam pa se umaknil v rezidenco v Castel Gandolfo v pričakovanju, da bo iz prihodnjega konklava izšel nov naslednik apostola Petra. Nadškof Crepalidi je vernike v cerkvi sv. Antona zbral pred-

vsem zato, da bi Benediktu XVI. z izrednim molitvenim srečanjem izrazil bližino ob tako kočljivem prehodu, zlasti pa, da bi svetemu očetu izrazil globoko zahvalo za opravljeno dušnopastirsko delo. V svoji homiliji je tržaški škof poudaril, da je bil sveti oče Benedikt XVI. v osemletnem papeževanju nenehen pričevalec Kristusovega trpljenja: “Bil je to čas sijajnega in težkega poslanstva. V tem trenutku izražamo papežu našo bližino in se mu iskreno zahvaljujemo, da je znal vselej obdržati našo Cerkev kot eno samo telo. S tem nas je potrdil v veri in v cerkvenem občestvu”. Tržaški škof, ki so mu bili ob strani duhovniki tržaške škofije, med njimi tudi vikar za slovenske vernike g. Anton Bedenčič, častni škof Evgen Ravignani in predstavniki ostalih veroizpovedi v Trstu, je obenem izrazil prepričanje, da bosta Božja milost in Sveti Duh vodila kardinale v izbiri prave osebe. Obenem je msgr. Crepalidi poudaril, da “papežev odstop nalaga na naše rame še večjo odgovornost v luči pričevanja Kristusove besede”: nova evangelizacija zahteva prizadevanje vseh nas ...

IG

Obvestila

V Peterlinovi dvorani v Trstu, ulica Donizetti 3, bo v ponedeljek, 11. marca 2012, ob 20.30, odprtje prodajne razstave Umetniki za Karitas. Na njej bodo svoja dela razstavljali udeleženci 18. mednarodne likovne kolonije, in sicer Vesna Benedetič, Milena Gregorčič, Anka Krašna, Buba in Ede Posa, Darko Slavec, Karmen Smodiš, Bogdan Soban, Viktor Šest, Veljko Toman, Alenka Vicelj in Vinko Železnikar. Častna gosta kolonije sta bila Jelka Reichman in Mirsad Begič. Ob odprtju razstave bo spremljevalni program: pogovor o umetnosti in dobrotelosti. V njem bodo sodelovali: Mira Ličen Krm-

potič, ak. slikarka in restavratorka, Vesna Benedetič, slikarka in otroška ilustratorka, Anamarija Stibilj Šajn, likovna kritičarka, Jožica Ličen, sodelavka Karitas. Pogovor bo vodil publicist Jurij Paljk. Izkupiček prodanih del bo namenjen pomoči otrokom v stiski. Razstava bo na ogled do konca marca.

Poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013 (vpisovanje najkasneje do konca meseca marca). Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

Darovi

Za društvo Rojanski Marijin dom daruje Mira Bole 30 evrov. Za rojansko glasilo Med nami daruje Mira Bole 30 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST
ZVEZA SLOVENSKE KULTURNIH DRUŠTEV TRST GORICA VIDEM
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA
JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI RS

vabijo na

KONCERTA REVIJE

PRIMORSKA POJE 2013

V petek, 8. marca, ob 20.30, v cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah bodo nastopili: Združeni zbor ZCPZ Trst, Oktet Aljaž Sv. Anton, ŽeCPS Zgonik, DePS Kraški slavček-Krasje Nabrežina, ŽePZ KD Korte, MePZ Lipa Šempas, VoS Radost Godovič.

V soboto, 9. marca, ob 20.30, v Marijinem domu v ul. Risorta v Trstu bodo nastopili: MePZ Klasje Bukovica-Volčja Draga, MePZ Maestral Koper, MoPZ Srečko Kumar Kojko, MoPZ Lopar, Oktet Pr'farci Idrija, MoPZ Provox.

Dr. Mojca Kovačič gostja DSI in ZCPZ

O zgodovini pritrkavanja

Leta 1934 je bila v Ljubljani prva tekma pritrkovalcev, na katero se je prijavilo trideset skupin iz Slovenije; njen pobudnik je bil Ivan Mercina, glasbenik in skladatelj ter znan pritrkovalac, ki je napisal tudi dve knjigi o tem, ker je hotel dvigniti pritrkovanje na organiziran nivo. Znanih je njegovih Deset zapovedi za pritrkovalce, pa tudi praktični nasveti in njegov način zapisovanja viž. Nekoč so bili pritrkovalci večinoma moški in fantje; sprememba patriarhalnega sistema pa se je pokazala tudi v porastu žensk in otrok, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, poleg tega je z vzvodi to bolj enostavno. S pritrkovanjem se danes ukvarja približno 90 odstotkov moških in deset

odstotkov deklet in žensk. To intenzivno skupinsko igro, njene različne načine igranja in samo zgodovino pritrkavanja, skupaj z zanimivimi posnetki in številnim fotografskim materialom, je poslušalcem Društva slovenskih izobražencev v Trstu razkrila etnomuzikologinja dr. Mojca Kovačič z Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU iz Ljubljane. Predavanje ni bilo le za izkušene pritrkovalce, ampak za vse ljubitelje glasbene igre na zvonove. Dr. Kovačič se s tem področjem ukvarja od doktorske naloge, ko so jo kot mlado raziskovalko zaposlili na Inštitutu in ji s tem omogočili, da se sooči s to prakso. Sama pa pravi, da večina ljudi ne loči med zvonjenjem in pritrkovanjem. Raziskovanje tega

pojave se je začelo z Julijanom Strajnarjem v šestdesetih letih, ko je posnel ploščo. Od tedaj dalje je pritrkovanje doživelo veliko organiziranost, podobno kot ljudska glasba, je dejala predavateljica, ki je nato še predstavila različne načine pritrkavanja v zamestju, Sloveniji in po Evropi. Ti so v razmerju s številom zvonov, ritmično s kembljem, z vzvodi, s katerimi se lajša teža zvona, s kladivom, z vrvo privezan kemblj, v drugem kontekstu pa z miniaturnimi zvonovi ali pa z avtomatizacijo. Čeprav zveni pritrkovanje s kladivom lepo, je škodljivo za zvonove same, saj lahko počijo. Še zlasti je to razširjeno na Koroškem in Štajerskem, kjer ima manj zvonov.

Pri založbi ZRC SAZU je lani izšla knjiga Kovačičeve z naslovom *Pa se sliši... Pritrkavanje* v

Foto Kroma

slovenskem in evropskem prostoru. Ob pisanju le-te se je nabralo veliko videoposnetkov

in zvočnih zapisov, ki jih je v obliki projekcije pokazala zbranim v Peterlinovi dvorani. Tokrat sta

Zveza cerkvenih pevskih zborov. Pri pritrkavanju imamo tri enakovredne udarce: glavni, odgovor in gostenje. Glasbena igra zvonov spada v cerkveni prostor, ob praznikih in drugih cerkvenih dogodkih. S predstavitevjo širši skupnosti je nastal prehod v posvetni prostor s srečanj, tekmovanji, okroglimi mizami, šolami, tečajji in miniaturnimi zvonovi. Za vadbo so primerne tako kovinske cevi kot tudi steklenice, različni napolnjene z vodo. Danes je ta praksa postala privlačna tudi za mlade. Ob debati na koncu je bil poudarjen tudi padek, da so v stolnici sv. Justa prvič pritrkavali za mašo hvalnično, novembra leta 2005, od tedaj pa se te prakse držijo vsako leto.

Šin

Ob občnem zboru Slovenske prosvete 29. januarja 2013

O bogatem kulturno prosvetnem delovanju društev, včlanjenih v Slovensko prosveto

Pred nekaj tedni je potekal v Peterlinovi dvorani občni zbor (sicer nevolilnega značaja) Slovenske prosvete iz Trsta, ki združuje društva, ki gojijo slovensko besedo v duhu krščanskih in demokratičnih vrednot. Udeležili so se ga predstavniki skoraj vseh članic; redki odsotni pa so se opravičili in poslali poročilo o svojem delovanju v preteklem letu. Prisotni pa so jih prebrali. Čeprav so jih skušali skriti le na bistvene podatke, so bila kar precej dolga in bogata. Čeprav smo njihove aktivnosti lahko skozi vse leto spremljali v medijih ali osebno, smo ob poslušanju poročil dejansko zvedeli, kako bogato, živo in razvejeno je bilo tudi v preteklem letu njihovo delovanje. Številne aktivnosti sestavljajo zelo pisan mozaik in segajo na različna področja prosvete, kulture ali umetnosti, saj zajemajo glasbeno,

gledališko, plesno, športno, etnično, novinarsko in izobraževalno udejstvovanje. Prisotnim se je ob navajanju števil, naslovov in dejavnosti zarisovalo v domišljiji tudi ogromno število ur zastojnega dela, časa lastnega življenja, ki ga člani podarjajo prosveti. Ob tem se dejansko zavemo, da “človek ne živi samo od kruha” (če povzamemo besede iz evangelija ali letošnjega govornika osrednje Prešernove proslave). Udejstvovanje in uveljavljanje v naših društvih dovoljuje rast, daje možnost, da službene in vsakdanje dolžnosti lahko presegamo, se “dvigamo” nad vsakodnevna opravila, spodbujamo zanimanja in radovednost, razvijamo ustvarjalnost; skratka, lahko rečemo, da so ali skušajo biti “hrana za našo dušo”. Vse to velja tako za organizatorje kot tudi za udeležence - ali poslušalce, ki podpirajo delovan-

je, s tem da se ga udeležujejo. Kdor je kdaj poskusil organizirati en sam večer ali urediti eno samo stran katkega časopisa, ve, koliko dela, časa, truda, obveščanja pa tudi idej in ustvarjalnosti stoji za vsako pobudo. Verjetno bi se marsikateri pripadnik večinskega naroda države, v kateri živimo, (morda pa tudi v Sloveniji) zelo začudil, če bi npr. izvedel, da predsednik Slovenske prosvete in urednik Mladike opravlja dnevno vse svoje delo popolnoma zastonj. Podobno lahko trdimo tudi o organizaciji vsakotedenskih predavanj v Društvu slovenskih izobražencev v središču mesta Trst, o Dragi in prav tako o vseh drugih včlanjenih društvih od Milj do Devina. Bili bi kratkovidni, ko ne bi opazili, da gre očitno za veliko mero idealizma, za delo z vizijo in s cilji, za mnogo ustvarjalnosti,

obenem pa za stremenje h kvaliteti. Vsa ta žilava, trdoživa aktivnost v nekaterih primerih neprekinjeno poteka od povojnih časov, ko so se društva postavljala na noge po obdobju fašistične diktature, pa do današnjih časov, ko morda še bolj prefinjeni in manj zaznavni dejavniki silijo naše ljudi v asimilacijo. Že s tega vidika imajo naše organizacije, tako kot v preteklosti, izredno pomembno vlogo narodnoobrambnega značaja, saj nudijo možnost, da se posameznik ne utopi v morju večinskega jezika in lahko skrbi za razvoj kakovosti jezika, zavesti in ozaveščenosti nasploh. Vse to udejstvovanje seveda ni samo sebi namen, saj ima za cilj, poleg podpiranja slovenske identitete, tudi nuditi prostor za udejstvovanje v duhu krščanskih in demokratičnih vrednot, kar je bil

tudi smisel ustanovitve Slovenske prosvete. Iz poročil smo lahko ugotovili, da ima skupno udejstvovanje še en bistven vidik: gre za človeški aspekt, za mnoge medosebne vezi, ki se pri druženju lahko spletejo. Obenem pomeni tudi vez med različnimi generacijami, valorizacijo starejših članov in njihovih izkušenj in talentov, kot tudi posluh za mlade, njihove morebitne inovativnosti, zanimanja. Pri tem morajo naše organizacije plavati proti toku, kljubovati močnim današnjim težnjam po skrajnem individualizmu, po priklenjenosti pred računalnike in televizorje, ki pa ljudem ne koristijo pri razvoju njihove družbene dimenzije. Iz pregleda dejavnosti je bilo zaznati, da člani in organizatorji sprejmejo in valorizirajo vsako osebo “dobro volje” - kajti, kot je ustanovitelj Slovenske prosvete Peterlin vedno poudarjal, “pomemben je vsak posameznik, vsak človek je dragocen, prenamajni smo, da bi koga odpisali”. Sedanja kriza in pomanjkanje sredstev delovanja članic SP ne bo uničila, saj skoraj vse delo, kot rečeno, poteka na prostovoljni

ravni. Vendar pa se moramo zavdati - in nekateri predstavniki so to poudarili -, da pomanjkanje sredstev pomeni tudi to, da ne bodo mogle več plačevati ogrevanja ali najemnine prostorov, da ne govorimo o kakih zahtevnejših projektih, kjer je treba nujno plačati izvajalce oz. predavatelje. Za zdaj pa smo pri poslušanju poročil o lanskem delu lahko ugotovili, da so članice v najslabšem primeru ostale pri ustaljenem delovanju. V najtežjih razmerah delujejo mestna društva, kjer so razmere slabe zaradi upadanja števila mestnih prebivalcev slovenske narodnosti. Nekatera pa so svoje delovanje na novo oživila, spet druga so ga celo razširila in okrepila. Ponekod so svojo pozornost usmerili predvsem k najmlajšim, tako da jim nudijo razne didaktične, športne, pa tudi razvedrilne dejavnosti. Slišali smo, da so nekatera društva bistveno povečala število gledaliških predstav, nekatera so uvedla cikluse predavanj ali pa so svoje delovanje razširila npr. še na ples, razne jezikovne tečaje, telovadbo in podobno.

A. P.

Nova pričevanja o razvoju, bogastvu in uporabnosti slovenskega jezika

Za izhod iz krize nova vlada ali pa predčasne volitve

Dogajanja na izrednem zasedanju parlamenta, zaznamovana tudi s čustvi, izpadi posameznih poslancev zoper vlado Janeza Janše, ali pogostejše proti njemu osebno, so se končala z izglasovanjem nezaupnice sedanji vladi in z izvolitvijo Alenke Bratušek, začasne voditeljice stranke Pozitivna Slovenija, za mandatarko (predsednico) morebitne nove levosredinske vlade. Po postopkovni in pravni plati omenjeni izredni seji ni kaj oporekati, saj je potekala skladno z ustaljenimi pravili, standardi in navadami države s parlamentarno demokracijo. Vendar pa so bistvenega pomena politične sporočilo in politične posledice, ki so bodisi že nastale ali pa bodo še sledile glasovanjem v državnem zboru. Nastajanje nove vlade namreč pogojuje in s tem omogoča Zoran Jankoviča, "zmrznjeni" predsednik Pozitivne Slovenije in ljubljanski župan, ki si morda ob pomoči in spodbujanju vplivnih politikov iz sicer neopredeljenega ozadja in okolja prizadeva ohraniti svojo vlogo v državi in politiki. Z izjavo, da bo šele po oblikovanju nove vlade in njeni potrditvi v državnem zboru odstopil kot predsednik Pozitivne Slovenije, se je postavil v položaj varuha in političnega skrbnika morebitne nove vlade levosredinske usmeritve. Mandatar-

ka je po izvolitvi pohvalila Zorana Jankoviča, mu izrekla občudovanje in dejala, "da brez Zorana Jankoviča ne bi bila na sedanjem položaju". Noben poslanec ali poslanka Pozitivne Slovenije, začenši z Alenko Bratušek, ni zmozel poguma, da bi Zorana Jankoviča pozval, naj odstopi, ker tudi njega, kot Janeza Janšo, obremenjuje poročilo protikorupcijske komisije.

Alenka Bratušek je v nastopnem govoru zaradi zadrege glede vloge Zorana Jankoviča pri nastajanju nove vlade zatrjevala, da Janez Janša ni bil odstavljen zaradi poročila protikorupcijske komisije, ampak zaradi nesposobnosti njega in vlade pri soočanju s krizo. Gre seveda za sprenevedanje nove premierke, pri čemer pa so poslanci iz strank morebitne nove vladne koalicije molčali ali pa s svojimi posegi zavajali javnost. To zlasti velja za Gregorja Viranta, predsednika Državlanske liste, ki je najbolj spodbujal in usmerjal kampanjo zoper Janeza Janšo, češ da mora zaradi obremenilnega poročila protikorupcijske komisije takoj in brezpogojno odstopiti. Igor Lukšič, predsednik stranke Socialnih demokratov, je na na-

cionalni televiziji pogosto, včasih po nekajkrat na dan, zahteval takojšnji razpis novih predčasnih parlamentarnih volitev, "ker je treba celotno slovensko politiko moralno očistiti in prenoviti". Zdaj pa Igor Lukšič enako zavzeto utemeljuje nujnost nove vlade in koalicije in pričakuje svoje imenovanje za ministra. Iz skupine izhodišč programa morebitne nove vlade, ki jih je v

finančne krize. Nova vlada naj bi ukinila Urad in Ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu, kar vzbuja presenečenje in kritike, denimo tudi obeh krovnih organizacij slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji Juljski krajini. Zoper omenjeno napoved odločno protestirajo v stranki Nova Slovenija, krščanska in ljudska stranka, s predsednico Ljudmilo Novak, ki je tudi sedanja predstojnica urada in ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu. Kaže torej, da bo morebitna nova vlada manj občutljiva in pozorna za želje in prizadevanja okoli 500.000 rojakov v tujini, ki bi radi ohranili neposredne in stalne

nadzornih svetov in uprav, ki so bili imenovani v času razpadanja prejšnje vlade". Janez Janša je presenečen in zgrožen ob takšni napovedi nove premierke opozoril, "da Alenka Bratušek pripravljala politična obračunavanja in čistke v Sloveniji". Minister Zvone Črnač pa je v odprtem pismu javnosti menil, "da Alenka Bratušek grozi demokratični družbi in hkrati napoveduje nedemokratično vladanje Sloveniji". Na napoved oziroma grožnjo predsednice vlade se je prvi odzval Gregor Klemenčič, ki je odstopil iz funkcije vršilca dolžnosti generalnega direktorja geodetske uprave Slovenije. Alenki Bratušek je sporočil, "da si kot človek z visokimi moralnimi načeli ne dovoli očitkov političnega imenovanja in napada na svojo strokovnost na področju geodetske stroke".

Slovenska politika se, zaznavamo, vijuga v različne smeri. Predsednik države Borut Pahor sicer napoveduje bližnji konec politične krize, vendar za to, menimo, še ni pogojev in ne ugodnega ozračja. Alenka Bratušek bo morda sestavila novo vlado ali pa bo zaradi različnih ovir, predvsem možnih nesoglasij v strankah načrtovane nove koalicije, vrnila mandat. Evropska komisija in finančni trgi zahtevajo pojasnila in jamstva o tem, kako bo Slovenija utrdila ustroj javnih financ in nadaljevala reforme, ki jih je izvajala vlada Janeza Janše. O vsem tem v novi koaliciji niso še ničesar odločili. Sloveniji gotovo ne koristi, ampak škoduje sedanja obsedenost z Janezom Janšo. Pred dnevi so ga "kar tako", brez kakih prepričljivih razlogov, izključili iz članstva PEN-a, Mednarodnega

zdrženja književnikov in založnikov. Janez Janša je bil v PEN sprejet leta 1988 na predlog pisatelja Draga Jančarja. Alenka Bratušek pa ima težave tudi sama s seboj. Osumljena je namreč plagiatorstva (goljufanja) pri pridobivanju akademskega naziva magistrica na ljubljanski Fakulteti za družbene vede. Morda je usoda morebitne nove vlade in z njo premierke Alenke Bratušek odvisna tudi od nadaljevanj t. i. vseslovenskih ljudskih vstaj. Četrta vstaja naj bi se zgodila v soboto, 9. marca, na Kongresnem trgu v Ljubljani. Predstavnik vstajniškega gibanja Uroš Lubej je politiki in javnosti sporočil, "da gibanje ni zadovoljno zgolj zaradi odhoda Janeza Janše s funkcije predsednika vlade, ampak zahteva odstop celotnega parlamenta in vseh političnih elit v Sloveniji. Potem je treba nujno razpisati nove predčasne državnozborske volitve".

V razmerah, kakršne so zdaj v Sloveniji in se najbolj odražajo v slabem stanju duha, je razveseljiva vsaka dobra novica. Sporočamo, da je Znanstveno-raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti izdal Slovar novejšega slovenskega besedja. Objavljenih je 6399 novejših besed in besednih zvez, ki so se v slovenskem jeziku uveljavile v obdobju osamosvajanja naše države. Gre za delo, ki dopolnjuje obstoječi Slovar slovenskega knjižnega jezika, je nadalje vodnik po novem besedju, pa tudi publikacija, ki dokazuje, da je tudi slovenski jezik nenehno v nastajanju, da je gibljiv in sproščen in tudi odsev časa, v katerem novo slovensko besedje nastaja.

Marijan Drobež

Predsednik DL bo jeziček na tehtnici pri nastajanju nove vlade Čas za Virantovo odločitev

Nov dan, nova vlada. Oziroma za zdaj samo nova mandatarka. V slabih dveh tednih bomo ugotovili, ali bo Slovenija dobila tudi novo vlado. Kljub temu da je Bratuškova dobila 55 glasov podpore (kar je precej več od 46 potrebnih), sestava nove vlade še ni tako avtomatična. Predvsem pa bi v primeru izglasovanja nove ministrske ekipe lahko hujše posledice utrpeli nekatere stranke, ki bi to vlado podprle. Medtem ko je že zdaj jasno, da bo Desus vstopil v morebitno novo vlado in da SLS tega najverjetneje ne bo storil, ostaja odprto vprašanje samo še glede ene stranke. Govorimo seveda o Državljanski listi (DL).

Od resetirancev do DL

Virantova stranka je vse od ustanovitve že nekajkrat krenila na različne politične poti. Stranka je nastala iz gibanja resetirancev: to so bili v glavnem ekonomisti in politiki, ki so se v zadnjih mesecih Pahorjeve vlade zavzemali za čimprejšnje predčasne volitve in za resetiranje neučinkovite politike prejšnjega mandata. Gibanje je čez poletje in jesen 2011 izpeljalo nekaj odmevnejših akcij, v njega pa so poleg Gregorja Viranta bili vključeni še kasnejši minister Janez Šušteršič, ekonomist Rado Pezdir in pravnik Marko Pavliha. Nekoliko nepričakovano se je gibanje resetirancev v trenutku, ko je postalo jasno, da bo do predčasnih volitev res prišlo, spremenilo v stranko. Glavno pobudo je pri tem imel Gregor Virant, ki je stranko resetirancev prekrstil v Državljansko listo Gregorja Viranta in kasneje preprosto v Državljansko listo (DL). V predvolilnih napovedih pred zadnji-

mi parlamentarnimi volitvami je DL uživala precejšnjo podporo (tudi tja do 20 odstotkov po nekaterih anketah), vse dokler ni v javnost prišlo, da je Virant v obdobju, ko je prejemal ministrsko nadomestilo, hkrati prejemal tudi izredno visoke honorarje (v višini več 10 tisoč evrov). Na volitvah je Virant zabeležil podporo, ki je malenkostno presegla 10 odstotkov, a kmalu zatem doživel prvi vidnejši izstop. Po začetni načelni naklonjenosti koaliciji z Jankovičem se je namreč stranka odločila, da v to ne bo šla: takrat je iz stranke

Janez Šušteršič

izstopil Marko Pavliha. Jankovičev poskus sestavljanja vlade se je izjalovil, DL je šla v pogajanja z SDS, SLS, Nsi in Desusom ter februarja lani je tako nastala nova vladna koalicija. Medtem ko sta Gregor Virant in Janez Šušteršič aktivno vstopila v politično areno, je bil ekonomist Rado Pezdir le zunanji podpornik stranke: ni se odločil za parlamentarno kandidaturu, niti za morebitno mesto v vladi.

Ministrstva s tezo

Ob vstopu v vladno koalicijo je DL kot druga največja koalicijska stranka dobila v zakup dve pomembni ministrstvi, min-

istrstvo za finance in ministrstvo za pravosodje in javno upravo (tudi tja do 20 odstotkov po nekaterih anketah), vse dokler ni v javnost prišlo, da je Virant v obdobju, ko je prejemal ministrsko nadomestilo, hkrati prejemal tudi izredno visoke honorarje (v višini več 10 tisoč evrov). Na volitvah je Virant zabeležil podporo, ki je malenkostno presegla 10 odstotkov, a kmalu zatem doživel prvi vidnejši izstop. Po začetni načelni naklonjenosti koaliciji z Jankovičem se je namreč stranka odločila, da v to ne bo šla: takrat je iz stranke

varčevanju in rezom pri javni porabi, predvsem pa sta na Šušteršičevem zelniku zrasla dva ključna projekta z močnim ekonomsko liberalnim predznakom: slaba banka in slovenski državni holding. Cilj obeh je prodaja slovenskega premoženja. Slaba banka naj bi iz bank izločila slabe kredite, ker bi "očiščene" banke bile precej bolj zanimive za strateške kupce: Šušteršič je celo dejal, da bi morali prodati celoten državni delež v bankah. Drugi projekt, Slovenski državni holding, pa bi moral na podlagi klasifikacije državnega portfelja prodati državne deleže v

posameznih podjetjih. Če povzamemo, v obeh primerih gre za umik države iz gospodarstva.

Drugi minister s tezo, ki je v Janševi vladi zastopal DL, je bil Senko Pličanič, ki je zasedel združen resor za javno upravo in pravosodje. Pličanič je bil v prvi vrsti predvsem pri temah, vezanih na javni sektor, torej predvsem ko je šlo za politiko varčevanja. Pličanič je bil tako med pomembnejšimi tvorci Zakona za uravnoteženje javnih financ (ZUFJ), ki je prinesel 4,5 odstotno zmanjšanje plač v javnem sektorju. Igral je tudi pomembno vlogo pri sestavljanju proračunov za letošnje in naslednje leto, ki naj bi prinesla 5 odstotno znižanje mase plač v javnem sektorju. Gre sicer za strašljive številke, predvsem za tiste, ki jih bodo občutili v lastni denarnici: povedati pa je treba, da so vsi omenjeni ukrepi dobili široko podporo s strani sindikatov (Zujf) in deloma tudi opozicije (proračuna 2013 in 2014): šlo je v bistvu za reforme, ki jih je narekovala Evropa in ki jih je bilo treba izpeljati.

Virantove dileme

V trenutku, ko Virant vstopa v novo koalicijo, ki jo bodo najverjetneje poleg DL sestavljale še Pozitivna Slovenija, premierke Bratuškove, SD in Desus, pa se postavlja več vprašanj glede nadaljnjega delovanja Virantove stranke. Razlogov za to je več. SD je na primer že takoj pojasnil, da v vladi noče videti Šušteršiča, ki je tudi podpredsednik DL, na mestu finančnega ministra. Za zdaj je DL na to pristala, celo Šušteršič se je navidezno s tem sprijaznil. Bratuškova pa je v prejšnjih dneh predstavila program, ki je predvsem v ekonomskih izhodiščih skorajda nasproten tistemu, ki ga je do pred kratkim vodil prav Šušteršič: nič slabe banke, nič državnega holdinga, tudi pro-

Kratke

Odprto pismo mandatarki mag. Alenki Bratušek

Spoštovana gospa poslanka, mandatarka za novo vlado, mag. Alenka Bratušek!

V zahodnem zamejstvu so naši rojaki na italijanskih parlamentarnih volitvah na eni od vsedravnih strank dobili poslanko; upajmo, da bodo Slovenci v FJK uspešni na bližnjih deželnih volitvah, tako kot so bili tudi rojaki na avstrijskem Koroškem, ki so v deželnem zboru zasedli dve mesti. Ob teh dobrih novicah pa v nas zbujajo bojazen napovedi iz Ljubljane, da obstaja resna namera, da bi slovenskim rojakom za mejo in po svetu vzeli zanje pristojnega ministra in še, da bi Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu odvzeli dosedanje avtonomijo in ga pripojili načrtovanemu ministrstvu za kulturo. To bi bil velik korak nazaj v državni politiki Slovenije do okrog pol milijona Slovencev oziroma rojakov našega rodu in bi predstavljalo nove težave in veliko škodo za zaščito in vsestranski razvoj naših narodnih skupnosti zunaj meja naše države. V slovenskem parlamentu se je od prvega sklica leta 1990 politika do slovenstva zunaj državnih meja večkrat spreminjala. V zadnjih dveh mandatih se je primerno oblikovala in je nakazovala pozitiven razvoj. Sedaj pa spet zelo slabo kaže ... Kot eden od dolgoletnih spremljevalcev življenja v zamejstvu se v imenu mnogih Slovencev in državljanov Republike Slovenije obračam na Vas, spoštovana mandatarka, da zaustavite predvideno odpravo ministr (stv) a in omejitev Urada, sicer bo nastala dolgoročna nacionalna škoda. Ustava nam naroča in ukazuje skrb za rojake, zato nikar ne uničujemo že doseženega. Ne jemljite rojakom ministra! S spoštovanjem.

Idrija, 4. marca 2013

Tomaž Pavšič, delegat oziroma poslanec Skupščine RS v prvem sklicu (1990-1992)

Dve gostovanji gledališke skupine KD Brce

V petek, 8. marca 2013, ob 19.30, bo v Kulturnem domu v Gaberjah pri Ajdovščini gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo Mira Gavran Vse o ženskah. Režija Minu Kjuder in Sergej Verč. Ista predstava bo v nedeljo, 10. marca 2013, ob 18. uri, v gosteh v Ljudskem domu v Sv. Križu pri Trstu.

daja državnega premoženja ni na prednostnem seznamu nove premierke. V programu Bratuškove pa se je, recimo, znašel dvig nekaterih davkov (npr. DDV), ki se ga je Šušteršič otepal kot hudič križa. Skratka DL se bo morala ob morebitnem vstopu v novo vlado odreči nekaterim od temeljnih postavk, ki jih je doslej zagovarjala. Zaradi tega so nekateri pomembnejši člani stranke že

izstopili: to sta storila Tomaž Štih (eden od piscev programa DL) in Dejan Krušec, tesna sodelavca nekdanjega ministra Šušteršiča na ministrstvu za finance. Zelo realna opcija pa je, da bo to storil tudi Janez Šušteršič. Liberalna struja DL, kamor spadajo vsi omenjeni, naj bi namreč že imela v mislih ustanovitev nove desno-liberalne stranke.

Andrej Černic

NABREŽINA Na Prešernovi proslavi ob 120-letnici rojstva Iga Grudna prisoten tudi Boris Pahor

Slovenci v zamejstvu in po svetu imamo pravico do svojega ministrstva

Dan slovenske kulture, ki ga je nabrežinsko kulturno društvo obeležilo v nedeljo, 3. marca 2013, v domačem kulturnem domu ob 120-letnici rojstva velikega pesnika Iga Grudna, je tokrat v nizu Prešernovih proslav, ki so se letos zvrstile v zamejstvu, imel poseben prizvok. Preprosto zato, ker je v svoji vlogi še zadnjič nastopila ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, gospa Ljudmila Novak. Pomenljivost dogodka je dal tudi pisatelj Boris Pahor, ki je sklepni del svojega

nečenje, ministrica Novakova pa je držala obljubljeno besedo in se z odra Kulturnega doma Igo Gruden ob poslednjem dogodku svojega mandata v naših krajih želela zahvaliti ne samo Nabrežincem, ampak tudi celotnemu zamejskemu prostoru za vse priložnosti, ob katerih je pobliže spoznala del slovenskega etničnega ozemlja. "V vaših srcih veje veliko domoljubja. To čustvo je znal izredno lepo upesniti domači pesnik Igo Gruden, čigar pesniški opus se pri vas prenaša iz roda v rod", je dejala gostja.

Foto IG

Sin Iga Grudna Primož z recitatorji 5. razreda OŠ Virgil Šček (foto J. Ban)

priložnostnega nagovora namenil zahtevi oziroma pravemu apelu, da bi nova slovenska vlada nikakor ne ukinila resorja v ministrski obliki, ki mu je bila doslej na čelu predsednica stranke Nova Slovenija. "Slovenci, ki živimo v Italiji, Avstriji, na Hrvaškem in po svetu, imamo pravico do ministrstva, ki nam ga mora naša matična domovina zagotoviti", če se res ima za zaščitnico svojega celotnega narodnega telesa, je bil mnenja Boris Pahor. Njegova prisotnost je bila na nabrežinski proslavi pravo prese-

Pesniško, zlasti pa etično držo nabrežinskega pesnika, ki jo je tako pretresljivo zajel v pričevanjski poeziji o taboriščni tematiki, je poudaril Boris Pahor. Grudnovi verzi o hudi izkušnji v taborišču na otoku Rabu morajo mlajše rodove voditi v smer treznega razmišljanja o pojmu svobode. Žal danes Evropa pozablja na žrtvovanje tisočih bojnikov za svobodo, ki so prav tako kot židi umirali v italijanskih in nemških taboriških med drugo svetovno vojno. Pahor se je tako navezal na besede svojega prijatelja, nedav-

no umrlega francoskega pisatelja in taboriščnika Stephana Hessla, ki je v svojem kratkem, a vsebinsko nenadomestljivem in slovitim pamphletu rotit mladino, naj nikakor ne dopusti teptanja pravic, naj nikakor ne obupa in naj se vselej upre zoper vsakršno zatiranje. Dvorana KD Igo Gruden je bila tokrat premajhna, da bi lahko udobno imela v gosteh tako številno občinstvo domačinov, častnih gostov (med drugim devinsko-nabrežinskega župana Vladimirja Kukanjo in kulturno odbornico Marijo Breclj, ki je podčrtala nenadomestljiv doprinos kulture zlasti v sedanjem kriznem obdobju) in svojcev pokojnega jubilara, sina Primoža in hčerko Marijo. Bogat kulturni spored, ki ga je uvedla predsednica društva Mariza

Skerk, je prikazal kulturni utrip društvenega delovanja. Ob plesnem intermezzu mladih baletk društvene skupine Releve' je osrednji program, ki ga je povezovala Jožica Forčič, temeljil na pevskem pridihi KD Igo Gruden. Pevski sestavi so zasnovali tokratni repertoar na besedilih Grudnovih pesmi. Mladinski pevski

ti napisal na besedilo Dore Gruden. Janko Ban pa je člane MePZ Igo Gruden vodil v interpretaciji dveh skladb Adija Daneva, tudi v tem primeru Grudnovih *Na Krasu in Pravijo*. Sklepni del kulturnega večera je zablestel s skladbo, ki jo je prav tako Adi Danev na melodijo Staneta Maliča napisal na podlagi slavne Grudnove

poezije *Sinku*.

Nabrežinski popoldan, ki je nastal ob podpori Slovenske prosvete in ZSKD, je docela izzvenel kot poklon slavnemu domačinu! Ta je v svoji poeziji zajel sanjski pridihi domače vasi, njenih ljudi in Krasa, ki mu je postal v trpeči usodi primorskega intelektualnega izgnanstva v času fašizma arkadija duše. Kot je povedala slavnostna govornica prof. Tatjana Rojc, je Igo Gruden to intimno tematiko spajal z izredno svetovljansko razgledanostjo. Za pesniško izpovedno sredstvo je sprva izbral impresionistični slog, ki je po mnenju Srečka Kosovega izpričeval izrazit sredozemski čut. Igo Gruden kot pesnik sončnega Primorja v primežu fašističnega zla je svojo tragično vojno izkušnjo zaupal verzom niza *Rabskih poezij*. V njem pa ni nikdar zamrl odnos do otroškega sveta, saj je vse do zadnjega namenjal svoj pesniški trud tudi najmlajšim. Kot je upravičeno poudarila prof. Rojčeva, je Gruden v današnji slovenski poeziji premalo poznan, "za tematiko, ki jo v svojih verzih obravnava, celo pozabljen: tak odnos je pohujšljiv za celotno Primorsko".

V rojstni vasi pa sta pesnik in njegovo delo še živa v spominu in srcih, tudi pri najmlajših, kot je bilo videti iz recitacij nepoznatih pesnikovih verzov, ki so jih občinstvu predstavili domači dijaki 3. razreda NSŠ I. Gruden in učenci 5. razreda OŠ Virgil Šček.

IG

Društvo goriških upokojencev vabi na izlet v Pariz

Društvo goriških upokojencev je na željo članov vključilo letos v svoj program 7-dnevno potovanje v francosko prestolnico Pariz od 18. do 24. maja 2013. Pariz ni samo eno največjih, ampak je tudi eno najbolj privlačnih in pomembnih mest na svetu v kulturnozgodovinskem in političnem, družbenem in turističnem pogledu. Zato je najbolj obiskano v Evropi. **Za izlet je na razpolago še nekaj mest.** Društvo ga priporoča vsem, ki Pariz premalo poznajo ali pa ga sploh še niso videli. Udeleženci bodo odpotovali jutraj iz Gorice in nadaljevali pot po severni Italiji. Na francoskem ozemlju se bodo ustavili v mestu Macon in prenočili. Naslednje jutro se bodo usmerili proti Parizu. Popoldne bo voden ogled mesta. Občudovali bodo zlasti trg Concorde, Champs Elysees, Eifflov stolp, Arc de Triomphe, Invalides, Sacre Coeur itd. Tretjega dne si bodo ogledali notranjost in park mesta Versailles, ki je bil razkošna rezidenca

francoskih kraljev iz 17. stol. Popoldne bodo občudovali trg Vendome, stebrišča Louvra, katedralo Notre Dame, trg Bastilja, Latinsko četrt in Panteon. Po večerji bo vožnja s turističnim parnikom po Seni. Četrtega dne bodo stopili v muzej Louvre. Popoldan bo namenjen prostemu ogledu mesta in nakupom. Petega dne se bodo odpeljali v grad Fontainebleau. Popoldne bodo obiskali veličastni predel Pariza, Trocadero, v bližini Eifflovega stolpa. Šestega dne se bodo usmerili proti mestu Lyonu, ki je vključeno v seznam kulturne dediščine človeštva, v Unesco. Sedmega dne bodo izletniki odpotovali iz Francije in med potjo do doma videli še marsikaj zanimivega. Udeleženci bodo prejeli program z napotki (polni penzion od kosila prvega dne do kosila zadnjega dne). Informacije po tel.: 0481 532092 (Emil D.). Vpisovanje na društvenem sedežu v Gorici, korzo Verdi 51, vsako sredo od 10. do 11. ure.

Njegova apostolska potovanja

Osem let papeževanja Benedikta XVI.

Benedikt XVI. je v času svojega pontifikata opravil 24 mednarodnih apostolskih potovanj, med katerimi je obiskal 21 različnih držav, po trikrat Nemčijo in Španijo. Po Italiji je opravil 30 pastoralnih obiskov. Več kot sto raznih obiskov pa je opravil po svoji rimski škofiji in bližnji okolici Rima, kjer je obiskoval župnije, svetišča in različne ustanove ter se tako neposredno srečeval z verniki.

Prvo potovanje izven Italije vodilo v rodno Nemčijo

Prvo apostolsko potovanje zunaj Italije je Benedikt XVI. vodilo v rodno Nemčijo. Od 18. do 21. avgusta 2005 se je mudil v Kölnu na svetovnem dnevu mladih. "Prvič po svoji izvolitvi na Petrov sedež stojim danes poln veselja na zemlji svoje drage domovine Nemčije", je dejal papež takoj po pristanku na kölnskem letališču. "To, da me je prva pot zunaj Italije pripeljala v mojo domovino, vidim kot ljubečo gesto sprave, čeprav tega nisem načrtoval. Pot me je pripeljala v Köln v času in ob dogodku, ko se srečujejo mladi ljudje z vsega sveta, ko izginjajo meje med celinami, kulturami, rasami in narodi. Vsi smo eno prek zvezde, ki nam je zasijala: to je zvezda vere v Jezusa Kristusa, ki

nas združuje in nam kaže pot, da tako predstavljamo veliko moč v prizadevanju za mir ne glede na meje in razlike".

V osmih letih papeževanja je Benedikt XVI. Nemčijo obiskal kar trikrat. Od 9. do 14. septembra 2006 je bil v Münchnu, Altöttingu in Regensburgu. Čez pet let, od 22. do 25. septembra 2011, ga je pot ponovno vodila v Nemčijo. Takrat je obiskal Berlin, Erfurt, Etzelsbach in Freiburg, potovanje pa je posebej ostalo v spominu zaradi papeževnega govora v nemškem zveznem parlamentu (Berlin, 22. september 2011). Pri sluhnim odlomku iz tega papeževnega govora: "Pozitivistični koncept narave in razuma, pozitivistični pogled na svet kot celoto je sijajen del človeškega spoznanja in človeške sposobnosti, kateremu se nikakor ne smemo odpovedati. A ta koncept sam kot celota ni kultura, ki ustrezno in zadostuje človeškosti v njeni prostranosti. Kjer se ima pozitivistični razum sam za zadostno kulturo in vse druge kulturne stvar-

nosti izžene v območje subkulture, tam zmanjšuje človeka in ogroža njegovo človeškost. To pravim prav s pogledom na Evropo, v kateri široki krogi poskušajo priznavati samo pozitivizem kot skupno kulturo in kot skupno osnovo za oblikovanje prava, vsa ostala spoznanja in vrednote naše kulture pa odganjajo v območje subkulture. S tem je Evropa v nasprotju z drugimi kulturami sveta potisnjena v status nekulturno-

bil samo še v Španiji: v Valenciji leta 2006, Santiagu de Composteli in Barceloni leta 2010 ter Madridu leta 2011, ko je tam potekal svetovni dan mladih. Ostale evropske države, ki so gostile Benedikta XVI., so še: Poljska (2006), Avstrija (2007), Francija (2008), Češka (2009), Malta (2010), Združeno kraljestvo (2010), Portugalska (2010) in Hrvaška (2011).

Bližnji vzhod

sti. Hkrati pa so izzvani ekstremistični in radikalni tokovi. [...] Okna je treba spet na široko odpreti. Spet se moramo naučiti videti prostranost sveta, nebo in zemljo, in to pravilno uporabljati". Nemčija je bila tudi zadnja med evropskimi državami, ki jih je obiskal papež. Poleg nje je trikrat

Benedikt XVI. je v osmih letih bil nekajkrat tudi na Bližnjem vzhodu. Leta 2006 je bil v Turčiji, leta 2009 v Sveti deželi, leta 2010 na Cipru in septembra 2012 v Libanonu. Libanon je bilo tudi njegovo zadnje mednarodno apostolsko potovanje. Mir na Bližnjem vzhodu je za papeža Benedikta

XVI. bil zelo pomembna tema. Pogosto je mednarodno skupnost pozival, naj si na vso moč prizadeva zaustaviti nasilje na krajih, kjer je živel in deloval Jezus. Izpostavil je tudi potrebo po zagotavljanju verske svobode in pomen krščanske navzočnosti na območju Svete dežele, glede na to, da se izseljevanje kristjanov še vedno nadaljuje. Obisk Svete dežele od 8. do 15. maja 2009 je bilo pravzaprav papežovo ro-

manje na kraje, ki so zaznamovani z Jezusovim življenjem in njegovim evangelijem. Na kraju Jezusovega groba je Benedikt XVI. med drugim zatrdil: "Prazen grob nam govori o upanju, tistem, ki ne zavaja, saj je dar Duha življenja. To je sporočilo, ki vam ga želim pustiti ob koncu svojega romanja v Sveto deželo. Da bi se upanje pomočjo Božje milosti vedno znova rojevalo v srcu vsake osebe, ki živi na tem ozemlju! Da bi se upanje ukoreninilo v vaših srcih, ostajalo v vaših družinah in skupnostih ter v vsakem izzvalo pričevanje, ki je vedno bolj zvesto Kralju miru. Da Cerkev v Sveti deželi, ki je pogosto doživela temno skrivnost Golgoote, ne bi nikoli omahovala v pogumem sporočanju svetlega sporočila upanja, ki ga oznanja ta prazni grob".

Spomnimo še na ostale države, ki

jih je v osmih letih obiskal papež. Med latinskoameriški državami je leta 2007 bil v Braziliji, leta 2012 pa v Mehiki in na Kubi. Leta 2008 je obiskal tudi Združene države Amerike, kjer je med drugim govoril pred Generalno skupščino Združenih narodov. Leta 2008 je Benedikt XVI. gostil Avstralijo. Papež se je namreč udeležil svetovnega srečanja mladih v Sydneyju.

Afrika

Ob koncu izpostavimo še Afriko, ki ji je Benedikt XVI. v času svojega papeževanja namenil veliko pozornosti. Leta 2009 je v Vatikanu sklical posebno zasedanje škofovske sinode, namenjeno afriški celini, ki jo je sicer obiskal dvakrat. Leta 2009 je potekalo apostolsko potovanje v Kamerun in Angolo. Novembra 2011 pa je obiskal Benin, kjer je afriškim škofom osebno izročil posinodalno apostolsko spodbudo z naslovom Naloga Afrike. Med slovesnostjo je takole spodbudil: "Draga Afrika, bodi vedno bolj sol zemlje, te zemlje, ki jo je Jezus Kristus blagoslovil s svojo navzočnostjo, ko je tukaj našel zatočišče. Bodi sol afriške zemlje, blagoslovljene s krvjo mnogih mučencev, moških, žensk in otrok, pričevalcev krščanske vere, vse do največjega darovanja lastnega življenja. Bodi luč sveta, luč Afrike, ki pogosto preko preizkušanj išče poti miru in pravičnosti za vse svoje prebivalce. Tvoja luč je Jezus Kristus, Luč sveta".

Ambrož Kodelja